

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจั่ว

อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช*

POTENTIAL OF NATURAL TOURISM RESOURCES

OF THANGAEW SUB-DISTRICT, MUANG,

NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

ประนอม การชนันท์

Pranom Karnchanan

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

E-mail: pranom_kar@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินศักยภาพด้านการเข้าถึงของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อประเมินศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 3) เพื่อประเมินศักยภาพด้านการเรียนรู้ของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลท่าจั่ว จำนวน 8 หมู่บ้าน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คริวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ซึ่งได้รับการตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหาข้อคำถามโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.826 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

* Received 7 April 2019; Revised 27 April 2019; Accepted 27 April 2019.

ผลการวิจัยพบว่า

ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีศักยภาพที่สามารถพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวได้ โดยมีศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่าโดยรวม อยู่ในระดับสูง ได้แก่ ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นหรือเฉพาะพื้นที่ และควมามีคุณค่าทางวัฒนธรรม/วิถีชีวิตของคนในชุมชน ส่วนศักยภาพด้านการเรียนรู้โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีศักยภาพสูงในประเด็นของข้อมูลของทรัพยากรที่มีประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว เช่นเดียวกับศักยภาพด้านการเข้าถึงที่มีศักยภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีศักยภาพสูงในประเด็นการเดินทางเข้าถึงได้ทุกฤดูกาล ซึ่งผลการประเมินศักยภาพของทรัพยากรทุกด้านสามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนได้

คำสำคัญ : ศักยภาพทรัพยากร, ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ, ศักยภาพด้านการเข้าถึง, ศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่า, ศักยภาพด้านการเรียนรู้

Abstract

This research was a quantitative research. The purposes of it were 1) to assess the access potential of natural tourism resources of Thangew sub-district, Nakhon Si Thammarat province, 2) to assess the identity and value potential of natural tourism resources of Thangew sub-district, Nakhon Si Thammarat province and 3) to assess the learning potential of natural tourism resources of Thangew sub-district, Nakhon Si Thammarat province. The population of this research is residents living in 8 communities within Thangew sub-district. A multistage sampling was used to select a sample of population that is 300 households. The research instrument was a questionnaire that it has been revised the accuracy of the content by three experts. The reliability of questionnaire was tested by using Cronbach's alpha technique. A coefficient alpha of all items was 0.826. Data analysis were performed using statistics techniques, including percentage, mean and standard deviation.

The results of this research found that;

The natural tourism resources of Thangew sub-district, Nakhon Si Thammarat province have the potential for development to tourism. The overall identity and value potentials of natural tourism resources were high level, including a unique identity of community and valuable to the way of people's life in the community. While the overall learning potentials were moderate level, and the result of each item on learning potentials indicated that the high potential is the information of tourism research. At the same time, the overall access potentials were found at moderate level, and the result of each item on access potentials indicated that the high potential is accessible every season. The results of overall potentials of natural tourism resources can use to planning for tourism development in the community.

Keywords: Potential of resources, Natural tourism resources, Identity and value potentials, Access potentials, learning potentials

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำมาใช้ในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน และประเทศชาติ โดยชุมชนจะต้องคำนึงถึงศักยภาพของทรัพยากรที่จะนำมาใช้ประโยชน์เชิงการท่องเที่ยว หากชุมชนสามารถเลือกรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับศักยภาพของทรัพยากร ก็จะช่วยทำให้ทรัพยากรของชุมชนได้รับการดูแลรักษาให้คงอยู่ ซึ่งศักยภาพของทรัพยากรเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีความสวยงาม แปลกตา หรือมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ ดังที่ กรมการท่องเที่ยว (กรมการท่องเที่ยว, 2557) ได้อธิบายว่า ทรัพยากรธรรมชาติที่จะดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเยือนอาจมีความงามตามธรรมชาติ มีความแปลกตาของสภาพธรรมชาติ และภูมิศาสตร์อันเป็นเอกลักษณ์หรือเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ ศักยภาพของทรัพยากรจึงมีความสำคัญต่อการนำมาใช้ประโยชน์

ทางการท่องเที่ยว ซึ่งในแต่ละพื้นที่อาจมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีศักยภาพแตกต่างกัน โดยศักยภาพของทรัพยากรที่สำคัญและเอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ ศักยภาพด้านการเข้าถึง ศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่า และศักยภาพด้านการเรียนรู้

ศักยภาพด้านการเข้าถึงของทรัพยากร เป็นความพร้อมขององค์ประกอบที่เอื้อต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยว ให้สามารถเดินทางไปยังที่ตั้งของทรัพยากรหรือแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย และสะดวกในทุกฤดูกาล เช่น การมีป้ายบอกทางเป็นระยะ มีเส้นทางเข้าถึงที่มีความปลอดภัย มีถนนที่มีสภาพดีและสามารถเดินทางได้สะดวก ดังที่ วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี (วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี, 2550) ได้อธิบายว่า ความสะดวกในการเข้าถึง เป็นการพิจารณาเกี่ยวกับเส้นทาง และรูปแบบการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ สภาพของเส้นทางท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทาง และระยะเวลาจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพในการเข้าถึงจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเดินทางของนักท่องเที่ยว เช่นเดียวกับ ศิรินันท์ พงษ์นิรันดร และคณะ (ศิรินันท์ พงษ์นิรันดร โอชัญญา บัวธรรม และชัชชญา ยอดสุวรรณ, 2559) ที่อธิบายว่า การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวอย่างสะดวก เป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ ดังนั้น พื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการเข้าถึงที่สะดวกย่อมมีความได้เปรียบเชิงพื้นที่การท่องเที่ยว

ในขณะที่ ศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่า เป็นความพร้อมของทรัพยากรที่สะท้อนถึงคุณลักษณะเฉพาะ ความโดดเด่น ความมีคุณค่าของแหล่งธรรมชาติที่มีประโยชน์ต่อชุมชน เช่น สร้างความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นหรือเฉพาะพื้นที่ มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ มีคุณค่าต่อวัฒนธรรม/วิถีชีวิตของคนในชุมชน เป็นต้น ซึ่งเอกลักษณ์และคุณค่าเหล่านี้ของทรัพยากรจะสร้างความสนใจแก่นักท่องเที่ยว ทำให้มีการเดินทางเข้าไปเยี่ยมชม และอาจนำไปสู่การพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ดังที่ อำนวยพร ใหญ่ยิ่ง และเกษราพร ทิราวงศ์ (อำนวยพร ใหญ่ยิ่ง และเกษราพร ทิราวงศ์, 2553) ได้อธิบายไว้ว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ และความโดดเด่น เช่น ด้านวัฒนธรรมและวิถีชีวิต เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ และสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ โดยชุมชนสามารถพัฒนาศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่าได้โดยการนำทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนที่มีความโดดเด่นมาพัฒนาหรือมาสร้างเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนเพื่อนำเสนอเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวได้ ซึ่งก็จะช่วยเพิ่มคุณค่าของทรัพยากรและเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ นำมาซึ่งรายได้แก่ชุมชน

นอกจากนี้แล้ว ศักยภาพด้านการเรียนรู้ ก็เป็นสิ่งสำคัญต่อการท่องเที่ยวเนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวย่อมมีการคาดหวังจะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การมีป้ายสื่อความหมายเรื่องราวเกี่ยวกับทรัพยากร มีการให้ข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์ทำให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมได้รับความคุ้มค่าในการเดินทาง รวมถึงการมีกิจกรรมที่เสริมสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่มาเยี่ยมชม ก็จะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ไปพร้อมกับการท่องเที่ยวทำให้เกิดความคุ้มค่าในการท่องเที่ยว ซึ่ง ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และพัชรินทร์ เสริมการดี (ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และพัชรินทร์ เสริมการดี, 2560) ได้อธิบายเกี่ยวกับความพร้อมทางการท่องเที่ยวไว้ว่า ควรมีการจัดทำสื่อความหมายทางธรรมชาติและวัฒนธรรม และมักคุเทศก์ท้องถิ่นในการถ่ายทอดเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว โดยชุมชนสามารถสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ที่คุ้มค่าแก่นักท่องเที่ยว และช่วยให้นักท่องเที่ยวของชุมชนมีคุณภาพ

ชุมชนจึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนองค์ความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับศักยภาพของทรัพยากรเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และทักษะในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีความคาดหวังต่อการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เสริมสร้างประสบการณ์ที่คุ้มค่า และน่าประทับใจ (กรมการท่องเที่ยว, 2558) ในขณะเดียวกัน การท่องเที่ยวก็จะก่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม วิถีชุมชน และการส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ดังที่ วรณวิมล ภู่นาค (วรณวิมล ภู่นาค, 2558) ได้อธิบายว่า การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการรักษาอัตลักษณ์ชุมชน การรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม การเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ชุมชน การวางแผนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระยะยาว และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เป็นแนวทางของการพัฒนาชุมชนให้มีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตำบลท่าจี่ อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นชุมชนหนึ่งที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ น้ำตกขุนน้ำ ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสมบูรณ์ของแหล่งน้ำและธรรมชาติ สระเก็บน้ำบ้านป่ายาง (สระบัว) เป็นสถานที่ที่มีทัศนียภาพสวยงาม

และเป็นสถานที่สำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมของชุมชนโดยเฉพาะการจัดงานประเพณีลอยกระทง และห้วยเขามหาชัย เป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ 1 ใน 6 แหล่งของจังหวัดนครศรีธรรมราช (เทศบาลตำบลท่าจั่ว, 2554) ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อชุมชนซึ่งอาจนำมาพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ทางการการท่องเที่ยวได้ แต่ยังไม่เคยมีการศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพของทรัพยากรเพื่อใช้ประโยชน์เชิงการท่องเที่ยว การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาเพื่อประเมินศักยภาพของทรัพยากรทางธรรมชาติด้านการเข้าถึง ด้านเอกลักษณ์และคุณค่า และด้านการเรียนรู้ โดยองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยจะทำให้ทราบถึงระดับศักยภาพของทรัพยากรธรรมชาติของตำบลท่าจั่ว ซึ่งมีประโยชน์แก่ชุมชนในการนำไปเป็นแนวทางสำหรับวางแผนพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีการใช้ประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพ ในฐานะที่การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในขณะเดียวกัน ชุมชนก็อาจจะพัฒนาการท่องเที่ยวทางธรรมชาติให้เป็นต้นแบบของการท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานความยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชน เมื่อเศรษฐกิจชุมชนได้รับการพัฒนาก็ย่อมส่งผลดีต่อประเทศ เพราะเศรษฐกิจชุมชนเป็นรากฐานของเศรษฐกิจประเทศ หากเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง คนในชุมชนมีรายได้ก็จะก่อให้เกิดความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินศักยภาพด้านการเข้าถึงของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อประเมินศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อประเมินศักยภาพด้านการเรียนรู้ของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้มีการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลท่าจี้ จำนวน 8 หมู่บ้าน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1.1 สุ่มหมู่บ้าน โดยใช้วิธีการเจาะจงหมู่บ้านที่มีความโดดเด่นของทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อชุมชน สังคม ตามฐานข้อมูลของเทศบาลตำบลท่าจี้ ซึ่งมีจำนวน 4 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ที่ 4 บ้านป่ายาง (1,220 ครัวเรือน) หมู่ที่ 5 บ้านท่างาม (601 ครัวเรือน) หมู่ที่ 7 บ้านห้วยหูแร่ (863 ครัวเรือน) หมู่ที่ 8 บ้านคลองคอน (322 ครัวเรือน) รวมประชากรทั้งสิ้น จำนวน 3,006 ครัวเรือน (เทศบาลตำบลท่าจี้, 2557)

1.2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างครัวเรือน จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในขั้นตอนที่ 1.1 ซึ่งมีจำนวน 3,006 ครัวเรือน โดยใช้เกณฑ์ 10% ของประชากร เมื่อจำนวนประชากรเป็นหลักพัน (อัศวิน แสงพิบูล, 2556) (ฉัตรสุมน พฤติภิญโญ, 2553) (Neuman, W., 2004) ได้กลุ่มตัวอย่างครัวเรือนในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 300 ครัวเรือน

1.3 สุ่มครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างเป็นสัดส่วน

1.4 สุ่มตัวอย่างครัวเรือนที่ตอบแบบสอบถามในแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกตัวอย่่างมีโอกาสเท่าเทียมกันในการถูกเลือก ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถาม เพื่อสอบถามความคิดเห็นต่อศักยภาพของทรัพยากรซึ่งผู้วิจัยสร้างข้อคำถามมาจากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และความสอดคล้องของข้อคำถามเกี่ยวกับศักยภาพของทรัพยากรด้านการเข้าถึง ด้านเอกลักษณ์และคุณค่า และด้านการเรียนรู้ ก็วัตถุดิบประสงค์การวิจัย โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นจึงนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach method) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ 0.826 และมีค่าความเชื่อมั่นรายข้อทุกข้อไม่ต่ำกว่า 0.750

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยนักศึกษาที่เป็นผู้ช่วยวิจัย ซึ่งได้รับการอบรมเกี่ยว

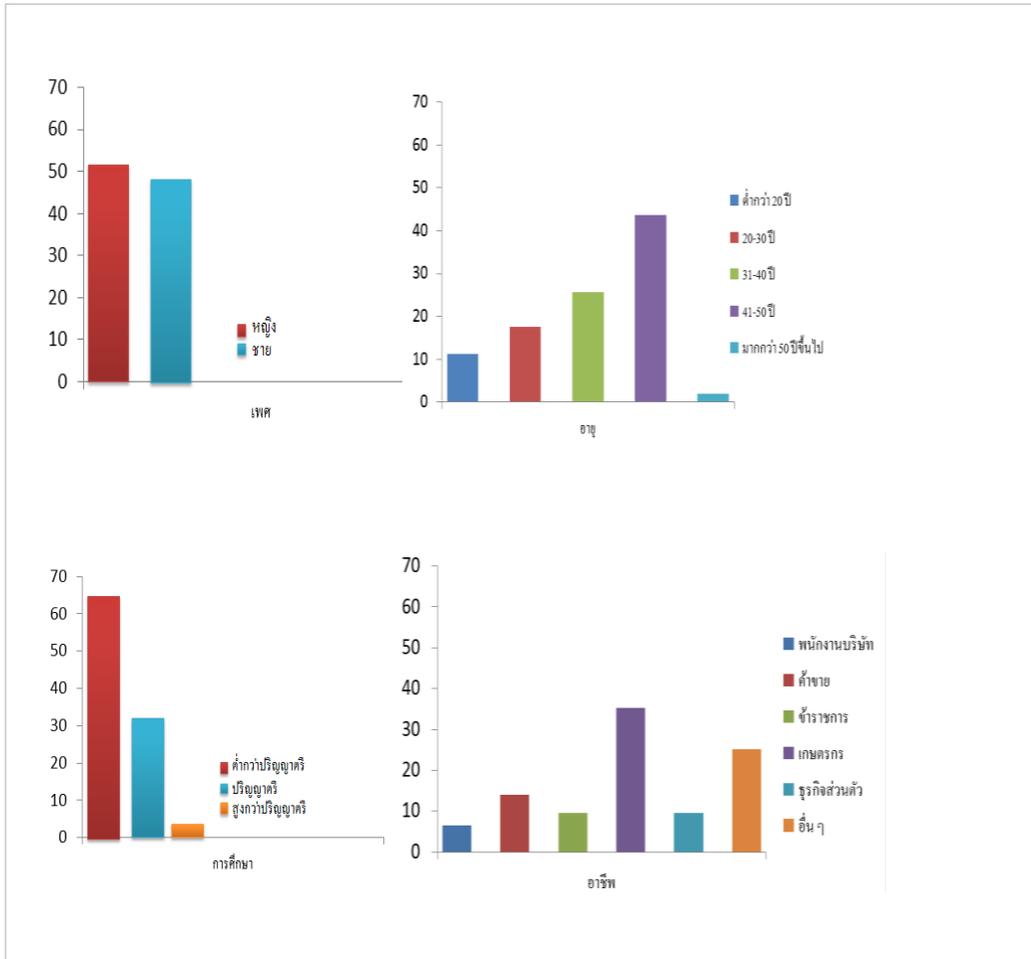
กับวิธีการใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนักศึกษาจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน โดยแจกแบบสอบถามครัวเรือนละ 1 ชุด รวมเป็น 300 ชุด โดยแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา มีการตอบข้อมูลครบถ้วน สมบูรณ์ จำนวน 250 ชุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 87.70 จึงนำแบบสอบถามทั้ง 250 ชุด มาทำการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) โดยใช้สถิติค่าร้อยละ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนสถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพทรัพยากร เพื่ออธิบายเกี่ยวกับศักยภาพด้านการเข้าถึง ศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่า และศักยภาพด้านการเรียนรู้ของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 หัวข้อ ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ศักยภาพด้านการเข้าถึงของทรัพยากร ศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่าของทรัพยากร และศักยภาพด้านการเรียนรู้ของทรัพยากร ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลด้านเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากภาพที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 52) มีอายุระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 43.60) มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 66.00) และมีอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 35.20)

2. ศักยภาพด้านการเข้าถึงของทรัพยากร นำเสนอผลการประเมินศักยภาพด้านการเข้าถึงของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจั่ว ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ศักยภาพด้านการเข้าถึงของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ประเด็นการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับศักยภาพ
1. สามารถเดินทางเข้าถึงได้ทุกฤดูกาล	3.85	.340	ระดับสูง
2. มีป้ายบอกทางเป็นระยะ ๆ	2.28	.229	ระดับต่ำ
3. เส้นทางในการเข้าถึงมีความปลอดภัย	3.53	.235	ระดับปานกลาง
4. ถนนมีสภาพดีและสามารถเดินทางได้สะดวก	3.47	.216	ระดับปานกลาง
รวม	3.28	.193	ระดับปานกลาง

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจิวมีศักยภาพด้านการเข้าถึงโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$, S.D. = .193) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีศักยภาพอยู่ในระดับสูง คือ การเดินทางเข้าถึงได้ทุกฤดูกาล ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = .340) และข้อที่มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง คือ ความปลอดภัยของเส้นทางในการเข้าถึง ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = .235) และถนนมีสภาพที่ดีสามารถเดินทางได้สะดวก ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = .216) ส่วนข้อที่มีศักยภาพอยู่ในระดับต่ำ คือ การมีป้ายบอกทางเป็นระยะ ๆ ($\bar{X} = 2.28$, S.D. = .229) จากผลการวิจัยเห็นได้ว่า ทรัพยากรมีศักยภาพด้านการเข้าถึงที่แตกต่างกันใน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มศักยภาพระดับสูง กลุ่มศักยภาพระดับปานกลาง และกลุ่มศักยภาพระดับต่ำ โดยมีศักยภาพสูงในประเด็นการเดินทางเข้าถึงได้ทุกฤดูกาล ซึ่งสะท้อนถึงตำแหน่งที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวมีความพร้อม และเหมาะสมในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังคงขาดความพร้อมเกี่ยวกับป้ายบอกทางเป็นระยะ ๆ ในการเข้าถึงที่ตั้งของทรัพยากร

3. ศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่าของทรัพยากรการ นำเสนอผลการประเมินศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่าทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจิว นำเสนอผลการวิจัย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ประเด็นการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับศักยภาพ
1. ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นหรือเฉพาะพื้นที่	4.27	.176	ระดับสูง
2. มีความดึงดูดใจแก่ผู้ที่เข้ามาเที่ยวชม	2.59	.174	ระดับปานกลาง
3. มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์	3.61	.157	ระดับปานกลาง
4. มีคุณค่าทางวัฒนธรรม/วิถีชีวิตของคนในชุมชน	4.44	.284	ระดับสูง
รวม	3.73	.166	ระดับสูง

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจี้ว มีศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่าโดยรวม อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = .166) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีศักยภาพอยู่ในระดับสูง คือ ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นหรือเฉพาะพื้นที่ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .176) และมีคุณค่าทางวัฒนธรรม/วิถีชีวิตของคนในชุมชน ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = .284) ในขณะที่ ข้อที่มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง คือ การมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = .157) และมีความดึงดูดใจแก่ผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชม ($\bar{X} = 2.59$, S.D. = .174) จากผลการวิจัยเห็นได้ว่า ทรัพยากรส่วนใหญ่มีศักยภาพสูงในด้านเอกลักษณ์และคุณค่า ซึ่งมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีความโดดเด่นของเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและคุณค่าทางวัฒนธรรม/วิถีชีวิตของคนในชุมชน

4. ศักยภาพด้านการเรียนรู้ของทรัพยากรการ นำเสนอผลการประเมินศักยภาพด้านการเรียนรู้ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจี้ว นำเสนอผลการวิจัย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ศักยภาพด้านการเรียนรู้ของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ประเด็นการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับศักยภาพ
1. มีป้ายสื่อความหมายเพื่อศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับทรัพยากร	2.40	.254	ระดับปานกลาง
2. ผู้เยี่ยมชมได้รับข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์	3.56	.230	ระดับปานกลาง
3. มีความคุ้มค่าในการได้เรียนรู้	3.59	.221	ระดับปานกลาง
4. ข้อมูลทรัพยากรมีประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว	4.48	.194	ระดับสูง
รวม	3.51	.168	ระดับปานกลาง

จากตารางที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจิว มีศักยภาพด้านการเรียนรู้โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = .168) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีศักยภาพอยู่ในระดับสูง คือ ข้อมูลทรัพยากรมีประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = .194) และมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีความคุ้มค่าในการได้เรียนรู้ ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = .221) ผู้เยี่ยมชมได้รับข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = .230) และการมีป้ายสื่อความหมายเรื่องราวเกี่ยวกับทรัพยากร ($\bar{X} = 2.40$, S.D. = .254) ผลจากการวิจัยเห็นได้ว่า ทรัพยากรส่วนใหญ่มีศักยภาพปานกลางในด้านการเรียนรู้ แต่อย่างไรก็ตามสามารถพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์และสร้างการเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยวได้

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อประเมินศักยภาพด้านการเข้าถึงของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจิว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ทรัพยากรทางธรรมชาติของตำบลท่าจิวมีศักยภาพด้านการเข้าถึง อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งชุมชนสามารถพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวได้ เนื่องจากสามารถเดินทางเข้าถึงได้ทุกฤดูกาล เส้นทางในการเข้าถึงมีความปลอดภัย และถนนมีสภาพดีสามารถเดินทางได้สะดวก สอดคล้องกับสมชาย เลี้ยงพรรณ (สมชาย เลี้ยงพรรณ, 2547) ที่ได้อธิบายไว้ว่า สถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสะดวกในการเข้าถึง จัดเป็นสถานที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยว เช่นเดียวกับงานวิจัยของศิรินันท์ พงษ์นิรันดร และคณะ (ศิรินันท์ พงษ์นิรันดร โอชญญา บัวธรรม และชัชชญา ยอดสุวรรณ, 2559) ที่พบว่า การมีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเที่ยวในพื้นที่ และงานวิจัยของกัลยา สว่างคง (กัลยา สว่างคง, 2558) ที่อธิบายว่า นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวกเป็นปัจจัยสำคัญในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้นศักยภาพด้านการเข้าถึงจึงสะท้อนให้เห็นถึงความพร้อมของทรัพยากรที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก ในการพิจารณาเลือกทรัพยากรที่จะนำมาใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว เพราะหากมีที่ตั้งที่อยู่ในบริเวณที่เข้าถึงยาก หรือถนนหนทางไม่สะดวกก็จะเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางของนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะทำให้นักท่องเที่ยวไม่เดินทางเข้าไป หรือหากมีการเดินทางเข้าไปก็

จะมีจำนวนน้อยมาก แต่หากชุมชนมีการพัฒนาเส้นทางการเข้าถึงให้มีความง่ายและสะดวก ก็จะทำให้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนได้นำมาใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น ซึ่งถือเป็นความได้เปรียบในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อประเมินศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่าของทรัพยากรก็ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งตำบลท่าจั่วมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่า อยู่ในระดับสูง เนื่องจากทรัพยากรมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นหรือเฉพาะพื้นที่ มีคุณค่าทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชน และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่คนในชุมชนสามารถนำไปเรียนรู้และถ่ายทอดเรื่องราวให้แก่คนรุ่นหลัง หรือบุคคลที่สนใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชมพูช หุ่นาค (ชมพูช หุ่นาค, 2558) ที่อธิบายไว้ว่า พื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง จะต้องมีความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมทั้งทางด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของทรัพยากรในชุมชนที่มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ และการสร้างวัฒนธรรมเฉพาะถิ่นของคนในชุมชนที่มีความต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่นเดียวกับ วิชสุตา ร้อยพิลา และปรีดา ไชยา (วิชสุตา ร้อยพิลา และปรีดา ไชยา, 2558) ที่ได้อธิบายไว้ว่า ความเป็นเอกลักษณ์ และมีคุณค่าเชิงประวัติศาสตร์ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดใจที่สร้างการเดินทางแก่นักท่องเที่ยวในการเข้าไปเยี่ยมชมทรัพยากรการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ได้ ซึ่งเอกลักษณ์และคุณค่าของทรัพยากรในแต่ละชุมชนย่อมมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของชุมชน ในขณะที่เดียวกันก็จะช่วยสร้างความโดดเด่นและความแตกต่างทางพื้นที่ให้แก่ชุมชน ที่จะนำไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ศักยภาพด้านการเรียนรู้ ซึ่งเป็นความพร้อมของทรัพยากรในด้านการสร้างการเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ไปเยี่ยมชม ก็มีความสำคัญต่อการพิจารณาเลือกทรัพยากรมาใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว โดยทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจั่ว มี

ศักยภาพด้านการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้ เนื่องจากผู้ที่มาเยี่ยมชมได้รับข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์ และมีความคุ้มค่าในการได้เรียนรู้ที่ถือเป็นคุณค่าเชิงวิชาการที่ช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว ดังที่ พัชรภรณ์ ก้อนสิง และคณะ (พัชรภรณ์ ก้อนสิง วัฒนาชัย มาลัย และนันทพร สุทธิประภา, 2554) ได้กล่าวไว้ว่า หลักเกณฑ์หนึ่งที่ใช้ในการประเมินว่าแหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพคือ การมีคุณค่าทางวิชาการและการเรียนรู้ของทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว ในขณะที่ เกศรา สุขเพชร และวรัชต์ มัธยมบุรุษ (เกศรา สุขเพชร และวรัชต์ มัธยมบุรุษ, 2555) ได้อธิบายว่า การสร้างการเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยวจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความคุ้มค่าในการเดินทางท่องเที่ยว โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่นิยมเดินทางเพื่อศึกษาหาความรู้พร้อมกับการพักผ่อน เช่นเดียวกับ อารมณ์ สุนทรวาท (อารมณ์ สุนทรวาท, 2552) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้าทดลองเที่ยวตามเส้นทางการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้นมีความพึงพอใจต่อการได้เรียนรู้และความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ได้รับจากการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ความพร้อมของทรัพยากรในการสร้างการเรียนรู้ให้นักท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพทางการท่องเที่ยวของพื้นที่ และยิ่งไปกว่านั้นยังช่วยสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวได้เช่นกัน

สรุป

ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของตำบลท่าจี่ อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความพร้อมที่จะพัฒนาสู่การใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวได้ โดยมีศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่าโดยรวมของทรัพยากร อยู่ในระดับสูง มีความโดดเด่นของศักยภาพด้านเอกลักษณ์และคุณค่าในประเด็นความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นหรือเฉพาะพื้นที่ และมีคุณค่าทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนมีความสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติทั้งป่าไม้ ภูเขา น้ำตก และแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยเฉพาะห้วยเขามหาชัยซึ่งเป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ 1 ใน 6 แหล่งของจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นทำให้ชุมชนมีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น ในขณะที่ ศักยภาพด้านการเข้าถึงโดยรวมของทรัพยากร อยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า มีศักยภาพสูงในประเด็นการเดินทางเข้าถึงได้ทุกฤดูกาล เช่นเดียวกับศักยภาพด้านการเรียนรู้โดยรวมของ

ทรัพยากร อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า มีศักยภาพสูงในประเด็น ข้อมูลของทรัพยากรมีประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นความพร้อมของทรัพยากรที่สามารถ นำมาใช้ประโยชน์ในการสร้างการเรียนรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว จึงเห็นได้ว่า ศักยภาพโดยรวมในทุก ด้านของทรัพยากรอยู่ในระดับที่สามารถพัฒนาเพื่อนำไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติมีศักยภาพที่แตกต่างกัน จึงควรมีการจัด กลุ่มศักยภาพของทรัพยากรในพื้นที่เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาทางการท่องเที่ยว

1.2 ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเส้นทาง การเข้าถึงแหล่งทรัพยากร และควรมีการเข้าไปดูแล รักษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างเต็มศักยภาพ

1.3. ควรมีการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานที่ รับผิดชอบกับชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวของ ชุมชน

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการท่องเที่ยว โดย การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว. (2557). คู่มือตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม. เรียกใช้เมื่อ 25 มิถุนายน 2561 จาก

<http://www.tourism.go.th/assets/portals/1/news/935/1.pdf>

กรมการท่องเที่ยว. (2558). แผนปฏิบัติการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพของประเทศ พ.ศ. 2558-2560. กรุงเทพมหานคร: กรมการท่องเที่ยว.

- กัลยา สว่างคง. (2558). การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในมุมมองของนักท่องเที่ยว
กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตกในจังหวัดสระบุรี. เรียกใช้เมื่อ 10 มีนาคม
2560 จาก
http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/Download/Format_Checker/4/44.pdf
- เกศรา สุขเพชร และวาริษฐ์ มัธยมบุรุษ. (2555). การพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเพื่อการ
เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมสำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาพื้นที่การไฟฟ้าฝ่าย
ผลิตแม่เมาะและชุมชนรอบจังหวัดลำปาง. คณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศ
ศาสตร์: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ฉัตรสุมน พงดิภิญโญ. (2553). หลักการวิจัยทางสังคม (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: เจริญ
ดีมั่นคงการพิมพ์.
- ชมภูนุช หุ่นนาค. (2558). การศึกษาความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด
สมุทรสงคราม. เรียกใช้เมื่อ 20 มิถุนายน 2561 จาก
http://acad.vru.ac.th/Journal/journal%205-2/09_5_2.pdf
- เทศบาลตำบลท่าจิว. (2554). แหล่งท่องเที่ยวตำบลท่าจิว. เรียกใช้เมื่อ 10 มีนาคม 2559 จาก
https://www.thangew.go.th/krp/view.php?album_id=2
- เทศบาลตำบลท่าจิว. (2557). สภาพและข้อมูลพื้นฐาน. เรียกใช้เมื่อ 10 มีนาคม 2559 จาก
<https://www.thangew.go.th/general1.php>
- ปาริฉัตร สิงห์ศักดิ์ตระกูล และพัชรินทร์ เสริมการดี. (2560). ศักยภาพและแนวทางการ
พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนบ้านทุ่งมะปราง อำเภอกวนโน และบ้านโตน
ป่าหนั่น อำเภอกวนกาหลง จังหวัดสตูล. เรียกใช้เมื่อ 10 มีนาคม 2560 จาก
<http://www.dpu.ac.th/dpurc/assets/uploads/magazine/6mm32mb0axgc0c0.pdf>
- พัชรารภรณ์ ก้อนสิน วัฒนาชัย มาลัย และนันทพร สุทธิประภา. (2554). การประเมินศักยภาพ
ของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อจัดเส้นทางการท่องเที่ยวโครงข่ายพินสามโบก. รายงานสืบ
เนื่องจากการประชุมวิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

- วรรณวิมล ภู่นาค. (2558). ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา. วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (มกราคม-เมษายน), 26 (1), 63 - 74.
- วิษุตา ร้อยพิลา และปรีดา ไชยา. (2558). องค์ประกอบของทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารวิจัยและพัฒนาโลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ (กันยายน - ธันวาคม), 10 (3), 197 - 211.
- วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี. (2550). ทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทย ในเอกสารการสอนชุดวิชา ทรัพยากรการท่องเที่ยวของไทย สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศิรินันท์ พงษ์นิรันดร โอชัยญา บัชรธรรม และชัชชญา ยอดสุวรรณ. (2559). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา . วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มกราคม - มิถุนายน), 9 (1), 234 - 259.
- สมชาย เลี้ยงพรพรรณ. (2547). การศึกษาศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในบริเวณทะเลสาบสงขลา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- อัศวิน แสงพิกุล. (2556). ระเบียบวิธีวิจัยด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อาภรณ์ สุนทวาท. (2552). การพัฒนาเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดราชบุรีเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยหมู่บ้านจอมบึง.
- อำนวยการใหญ่ยิ่ง และเกษราพร ทิราวังศ์. (2553). วิจัยและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชนมลาบรี อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่. เรียกใช้เมื่อ 5 มิถุนายน 2561 จาก http://librae.mju.ac.th/government/20111119104834_librae/7235.pdf
- Neuman, W. (2004). Basic of social research: Qualitative and quantitative approaches. Boston: Pearson Education.